

XV Ca 481/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XV Wydziale Cywilnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Wysocki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 kwietnia 2016 roku,

sprawy z powództwa (...)Szkoly (...)w P.

przeciwko M. W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 30 września 2015r.

sygn. akt V C 598/15

1. oddala apelację,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 90zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Michał Wysocki

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 września 2015 r. (sygn. V C 598/15) Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie z powództwa (...)Szkoly (...) w P. przeciwko M. W. o zapłatę, oddalił powództwo w całości (pkt 1) a kosztami postępowania obciążył powódkę i z tego tytułu zasądził od niej na rzecz pozwanego kwotę 647 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt 2).

Wydając p owyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 września 2005 r. powódka zawarła z pozwanym umowę o naukę uzupełniających studiów magisterskich w systemie zaocznym. Umowa została zawarta na okres 2 lat studiów, tj. od dnia 1 października 2005 r. do 30 września 2007 r. Strony ustaliły wysokość czesnego na 5.640 zł za każdy rok studiów z możliwością rozłożenia go na miesięczne raty, płatne w czasie efektywnej nauki – przez 9 miesięcy w wysokości 560 zł, a w czasie miesięcy wakacyjnych – przez 3 miesiące w wysokości po 200 zł. Nadto pozwany zobowiązał się do opłacania czesnego z góry do 5 dnia każdego miesiąca oraz do poniesienia odsetek karnych za zwłokę w wysokości 20 % w stosunku rocznym od niezapłaconego czesnego w razie nieterminowego dokonywania jego wpłat. W przypadku rezygnacji z nauki pozwany zobowiązał się do złożenia uczelni pisemnego oświadczenia o rezygnacji. W takim przypadku oraz w sytuacji skreślenia studenta z listy studentów po dniu 15 września każdego roku student, w tym pozwany zobowiązany był do zapłaty 50 % czesnego

za miesiące pozostałe do końca roku akademickiego, w którym przerwano studia jako karę umowną za naprawienie szkody wynikłej z niewykonania umowy.

W dniu 3 listopada 2005 r. pozwany po złożeniu pisemnej rezygnacji z nauki po 15 września 2005 r. został skreślony z listy studentów powódki. Wobec powyższego pismem z dnia 17 marca 2006 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 2.571,91 zł, na którą składała się kwota 2.540 zł tytułem 50 % czesnego za okres od listopada 2005 r. do września 2006 r. oraz kwota 31,91 zł odsetek ustawowych. Wezwanie doręczone zostało w dniu 20 marca 2006 r.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Rejonowy dokonał następujących rozważań prawnych:

Zdaniem Sądu I instancji spór dotyczył istnienia podstawy prawnej do żądania zapłaty od pozwanego kary umownej, przewidzianej w § 10 umowy z dnia 9 września 2005 r. w świetle podnoszonego przez pozwanego abuzywnego charakteru zapisów przytoczonego paragrafu. W ocenie Sądu Rejonowego pozwany zgodnie z treścią art. 385¹ § 3 kc wykazał, że postanowienia zawartej z powodem umowy nie były z nim indywidualnie uzgadniane, a zawierając umowę, podpisał przygotowany przez powódkę wzorzec umowy. § 10 umowy z dnia 9 września 2005 r. zdaniem Sądu I instancji wyłącznie na pozwanego nakładał obowiązek zapłaty ustalonej sumy w przypadku rezygnacji z usług powódki. Nadto zapis ten nakładał na pozwanego jako konsumenta który odstąpił od umowy karę umowną, którą uznać należy za rażąco wygórowaną, wobec czego postanowienie to nie wiąże pozwanego, bowiem kształtuje jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco przy tym naruszając jego interesy (art. 385¹ § 1 kc). Dlatego też § 10 umowy z dnia 9 września 2005 r. uznany został za niedozwolone postanowienie umowne, odpowiadające swą treścią klauzulem abuzywnym wymienionym w art. 385³ pkt 16 i pkt 17 kc. Zapis ten także nakładał na pozwanego obowiązek zapłaty aż 50 % czesnego za cały rok, podczas gdy umowa realizowana była jedynie przez okres jednego miesiąca, a po uiszczeniu przez pozwanego czesnego za październik 2005 r. w kwocie 560 zł i rezygnacji z usług powódki, był on zobowiązany do uiszczenia kary umownej w kwocie 2.540 zł. Kara ta jest zdaniem Sądu rażąco wygórowana. W tym stanie rzeczy, przy uznaniu kwestionowanego zapisu za klauzulę abuzywną powództwo podlegało oddaleniu w całości. O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc, zasądzając zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 600 zł, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 30 zł tytułem opłaty od zażalenia.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, reprezentowana przez adwokata, który zaskarżył go w całości.

Sądowi I instancji powódka zarzuciła:

- a) naruszenie art. 385¹ (16) kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że w świetle tego przepisu § 10 umowy z dnia 9 września 2005 r. stanowił niedozwolone postanowienie umowne i tym samym powódka nie może domagać się wynagrodzenia z tytułu czesnego za okres po skreśleniu pozwanego z listy studentów, mimo iż pozwany doskonale znał treść umowy oraz mógł zrezygnować ze studiów do dnia 15 września danego roku akademickiego bez żadnych konsekwencji finansowych, czego sam zaniechał. Poza tym zapis ten określał główne świadczenia stron, jakim była cena za studia niestacjonarne i nie godził w prawa pozwanego,
- b) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku a polegający na przyjęciu, że pozwany nie miał wpływu na treść umowy, mimo że przed jej podpisaniem czytał jej treść, wiedział jakie są jej zapisy i podpisał ją bez żadnych zastrzeżeń.

Wobec powyższego skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 1.285,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami, liczonymi od następujących kwot:

- a) 145,78 zł od dnia 7 października 2014 r. do dnia zapłaty,
- b) 280 zł od dnia 6 kwietnia 2006 r. do dnia zapłaty,

- c) 280 zł od dnia 6 maja 2006 r. do dnia zapłaty,
- d) 280 zł od dnia 6 czerwca 2006 r. do dnia zapłaty,
- e) 100 zł od dnia 6 lipca 2006 r. do dnia zapłaty,
- f) 100 zł od dnia 6 sierpnia 2006 r. do dnia zapłaty,
- g) 100 zł od dnia 6 września 2006 r. do dnia zapłaty,
- h) 100 zł od dnia 6 września 2012 r. do dnia zapłaty,

wraz z kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem I instancji. Nadto powódka wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem II instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwany reprezentowany przez radcę prawnego wniósł o oddalenie apelacji i o obciążenie powódki kosztami postępowania odwoławczego, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje (art.505¹³ §2 kpc) :

Podstawą rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Okręgowy był materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania przed Sądem I instancji – w toku postępowania apelacyjnego nie zgłoszono bowiem żadnych wniosków dowodowych, a w ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw do prowadzenia dowodów z urzędu.

Zgodnie z art. 385¹ kc § postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). **Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu.** W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

Sąd Okręgowy podziela stanowisko, że § 10 umowy z dnia 9 września 2005 r. stanowi niedozwoloną klauzulę umowną, ponieważ nakłada wyłącznie na pozwanego, działającego jako konsument obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z wykonania umowy. Nadto zapis ten nakłada na konsumenta, który odstąpił od umowy obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej. Przy czym niewątpliwie kwestionowany zapis z powyższych przyczyn kształtuje obowiązki pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. W tym zakresie stanowisko Sądu Rejonowego zasługuje na pełną akceptację, odwołuje się ono do orzecznictwa Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, a apelacja nie zawiera żadnych argumentów skutecznie podważających to przekonanie. Nie można zgodzić się z powódką także co do tego, że zapis § 10 umowy z dnia 9 września 2005 r. określał główne świadczenie pozwanego w postaci wynagrodzenia. Wynagrodzenie płatne bowiem jest w przypadku wykonania umowy w całości, a od niniejszej pozwany odstąpił, wobec czego nie może być w tym przypadku mowa o wynagrodzeniu. Zapis ten wprost określa rodzaj świadczenia, wskazując że jest ono karą umowną, dlatego nie może być uznany za główne świadczenie pozwanego w postaci wynagrodzenia. Nietrafne są ponadto zarzuty apelującego jakoby pozwany miał wpływ na treść umowy – zauważyć w pierwszej kolejności należy, że dla związania konsumenta niedozwolonym postanowieniem umownym konieczne byłoby przede wszystkim wykazanie, że było ono uzgodnione z nim indywidualnie (art.385¹§1 kc). Nie jest to oczywiście tożsame ze wcześniejszym

podpisaniem umowy i niezgłoszeniem do niej zastrzeżeń. To, że brak było jakiegokolwiek uzgadniania indywidualnego wynikało jednoznacznie z zeznań pozwanego, a apelujący w żaden sposób nie wykazał okoliczności przeciwnej.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy akceptując ustalenia faktyczne zaskarżonego orzeczenia i przedstawione tam rozważania prawne na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku, kierując się zasadą określoną w przepisie art. 98 k.p.c. obciążając kosztami procesu w całości powódkę jako stronę przegrywającą niniejszy proces w całości w zakresie postępowania apelacyjnego. Powódka winna zwrócić pozwanej koszty celowego dochodzenia swoich praw, tj. kwotę 90 zł tytułem wynagrodzenia reprezentującego stronę pozwaną radcy prawnego (kwotę wynagrodzenia pełnomocnika obliczono mając na uwadze brzmienie §2, § 12 ust. 1 pkt 1 w związku § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2002.163.1348 j.t.) w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015.1804).

SSO Michał Wysocki